

זִמְפֵי דַמַעַ בְּסִיכְלוֹקוֹ
שֶׁל מֶרֶץ הַדֶּרֶךְ
אֲמוֹנָה זַצ"ל

אנא העתירו בתפילה לרפואתו השלימה
של אבי מורי שמעון בן דבורה לאה
בתוך שאר חולי ישראל

הגליון מוקדש לעילוי נשמת
מרת יוספה לאה ב"ר אפרים ע"ה
נלב"ע בכ"ז באייר ה'תשע"ט
ת.נ.צ.ב.ה

כל הזכויות שמורות לגדליה הפנונג

052-7649639

השיעור נמסר בבית המדרש חמדת צבי רח' רבן יוחנן בן-זכאי 45

בימי שני בשעה 18¹⁵

בבית הכנסת הגדול רח' קאליש 3

בימי שני בשעה 22⁰⁰

בבית הכנסת חסדי עובדיה רח' הרב אברמסקי 26

בימי שלישי בשעה 12¹⁵

ניתן להאזין לשיעור בקול הלשון בטלפון בקו הישיר-

073 – 321-1605

נטפי דמע בסילוקו של מרן ה"דרך אמונה" זצ"ל – 'אשכול הכופר'

דוד המלך כותב בספר תהלים- "שיר המעלות אֶלֶיךָ נְשֵׂאתִי אֶת עֵינֵי הַיְשָׁבִי בַשָּׁמַיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יְדֵי אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבֻרָתָהּ כִּן עֵינֵינוּ אֶל ה' אֶלְקֵינוּ עַד שִׁיחַנְנוּ: חָנְנוּ ה' חָנְנוּ כִּי רַב שְׁבַעְנוּ בּוֹז: רַב־תְּבַעָה לָהּ נַפְשֵׁנוּ הַלְעַג הַשְּׂאֲנָנִים הַבּוֹז לְגֵאֵי יוֹנִים" (פרק קכ"ג).

נשאלת השאלה, דוד המלך עורך השוואה בין הדרך בה כלל ישראל נושאים עיניים לרבונו של עולם, לעבדים ושפחות הנושאים עיניים ל – ידיים של האדון. זה שכלל ישראל נושאים עיניים לרבונו של עולם נשמע די מובן, אבל זה הנמשל, ודוקא המשל נשמע כלל לא ברור. מתי בדיוק העבד והשפחה נושאים עיניים דוקא לידי האדון והגבירה? אולי היה מתאים יותר לכתוב כי העבד והשפחה נושאים עיניים לכיס של האדון והגבירה. . . או לכסף שנמצא בתוך הכיס, כסף בו הם יכולים להשתמש בכדי לרכוש מזון. מה השייכות של הידיים לענין?

המשל לא ברור! וזה משונה, משום שתמיד יוצאים מנקודת הנחה שהנמשל הוא זה שלא מספיק ברור, והמשל שאמור להיות ברור כשמש בא בכדי להסביר, להמחיש ולהבהיר את הנמשל?! זה תפקידו של משל!

מביא הספר "קהלת יצחק" (לג"ר יצחק רייטבורד זצ"ל, תלמיד בעל ה"בית הלוי". פרשת משפטים) בשם מייסד תנועת המוסר הג"ר ישראל סלנטר זצ"ל ביאור נפלא.

כאשר העבד או השפחה מתנהגים שלא כשורה, כאשר האדון והגבירה מוצאים לנכון להכות את העבד או השפחה על מנת לחנכם ולהעמידם על מקומם. מקפידים ומתאמצים האדון והגבירה להכות אך ורק במקום שלא יפגע בכח העבודה של העבד או השפחה, וכל שכן שלא יהיה במקום שעלול לגרום לכך שעל פי ההלכה העבד או השפחה יצאו לחירות. הם מקפידים שהמכה תהיה במרכז הגב, מקום הרחוק מכל איבר רגיש.

אך העבד והשפחה. . . כאשר הם רואים את היד המונפת באוויר של האדון או הגבירה, כאשר הם מבינים שעומדים להנחית עליהם מכה. . . הרי שהם מסתובבים באחת, ובמקום את הגב, הם מכניסים את עיניהם תחת היד המכה. המכה מוציאה את עינם, ואזי העבד והשפחה יוצאים לחירות. לרגע נדמה כי אכן הם הרוויחו מהענין, הרי סוף כל סוף הם יצאו לחופשי. . . אך מה שווה חירות כזו, כאשר הם סומים, וסומא הרי נחשב כמת! נמצא כי יצא מכך בזיון גדול, לא ריוח יש כאן, אלא הפסד עצום!

גדולי הדור נושאים בכינוי "עיני העדה", ועל כך נושא דוד המלך את משלו וכותב- "הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יְדֵי אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבֻרָתָהּ כִּן עֵינֵינוּ אֶל ה' אֶלְקֵינוּ עַד שִׁיחַנְנוּ". כאשר "עיני העדה" רואים שידו של האדון – מלך מלכי המלכים, מונפת על מנת להכות את עבדו – כלל ישראל. הרי שהם נכנסים במקום בו היד תכה, ועל ידי שהם יספגו את המכה, העבד והשפחה יצאו לחירות. על ידי סילוקם של גדולי הדור "עיני העדה" יוסר חרון האף מעל כלל ישראל, והמכות והצרות שהיו אמורים חלילה לנחות עלינו נתבטלו.

אך מה שווה יציאה כזו לחירות?? הרי אנו סומים!! אין לנו את עיני הבדולח של גדולי התורה! אין לנו את הראיה למרחוק של רבינו הגדול! אין לנו מי שיוורה לנו את הדרך בה נלך! אין לנו מי שיתן עצה, הדרכה וברכה! מה שווה יציאה כזו לחירות?? ועל כך מוסיף דוד המלך וכותב – "חָנְנוּ ה' חָנְנוּ כִּי רַב שְׁבַעְנוּ בּוֹז!!" הרי זה בזיון עצום להתהדר ביציאה לחירות ולחופשי, כאשר יוצאים בסמיות העיניים – סומא נחשב כמת!

בדברי ההספד שנשא הגאון הגדול מרן רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על רבינו זצ"ל במסע הלוויה, ציטט את דרשת חז"ל על הפסוק במגילת שיר השירים- "אֶשְׁפַּל הַכֶּפֶר דּוֹדִי לִי בְכַרְמֵי עֵין גְּדִי" (א,ד).

דורשים על כך חז"ל במדרש (שיר השירים רבה פ"א)- "רַבִּי בְרַכְיָה אָמַר, אִמְרָה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּשַׁעַת שִׁאֲתָהּ מֵצַר לִי, מִמֶּר לִי, דּוֹדִי לִי, אֶת נַעֲשֶׂה דּוֹדִי, וְרוּאָה אֵי זֶה הוּא אָדָם גְּדוֹל שֵׁשׁ בֵּי שֵׁיכּוֹל לֹמַר לְמַדַּת הַדִּין דִּי, וְאֵת נוֹטְלוֹ וּמְמַשְׁכְּנוֹ בְּעַדִּי, הֲדָא הוּא דְכָתִיב 'אֶשְׁפַּל הַכֶּפֶר', מֵהוּ 'אֶשְׁפַּל'? אִישׁ שֶׁהִפְלֵ בּוֹ, מִקְרָא, מְשֻׁנָּה, תְּלַמּוּד, תּוֹסְפֹתוֹת וְאֶגְדוֹת. הַכֶּפֶר, שֶׁמְכַפֵּר עוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל".

זכינו אכן לכפרה בסילוקו של רבינו זצ"ל, אבל איבדנו את מאור עינינו! איבדנו את "עיני העדה"! איבדנו את ה"גברא רבה" היחיד כדבריו של מרן ראש הישיבה הג"ר גרשון אדשטיין שליט"א בהספדו על רבינו!

ברצוננו להרחיב קצת ולנסות לגעת בקצה הקצה של ההגדרה – "אֶשְׁפַּל הַכֶּפֶר, מֵהוּ 'אֶשְׁפַּל'? אִישׁ שֶׁהִפְלֵ בּוֹ, מִקְרָא, מְשֻׁנָּה, תְּלַמּוּד, תּוֹסְפֹתוֹת וְאֶגְדוֹת". לנסות לחוש ולהבין את גודל האבידה!

לאחר פטירת מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, נתבקש המקובל הג"ר רבי יעקב עדס שליט"א לכתוב מאמר לזכרו של הרב אלישיב, מאמר שיגע בנקודות מדרכי הנהגותיו בקודש. מאמר שאמור להכיל אלף מילים.

אמר הרב עדס, "כאשר ישבתי לחשוב מה לכתוב באלף המילים, מיד הבנתי שאין דבר פשוט מזה. כל שעלי לעשות הוא לכתוב בשתי המילים הראשונות "הרב אלישיב", ואז להמשיך ולכתוב תשע מאות ותשעים ושמונה פעמים את המילה "למד, ולמד, ולמד, ולמד". . . וזה בהחלט יקיף וימצה את תשעים ושמונה אחוזים מסדר יומו במשך שנות חייו, ובנוגע לשני האחוזים הנוספים, הרי שעליהם יצאו במהרה כמאתיים ספרים חדשים שיציצו מהמדפים בחנויות הספרים. . . הסיבה היחידה שלא אכתוב כך, זה לא מפני שזה לא נכון, כי הרי זה נכון ומדויק. אלא רק משום שאת זה אנשים לא מתעניינים לקרוא!".

אותה אמירה יפה ומדויקת שנאמרה בשעתו על חמיו של רבינו – מרן הגר"ש אלישיב, נכונה בתכלית הדיוק על רבינו בעל ה"דרך אמונה" זצ"ל – הוא למד ולמד ולמד ולמד. . . וזה הדבר היחיד שעניין אותו! וזה הדבר היחיד שהוא השתוקק תמיד ובכל מאווד להתמיד ולעשות!

סיפר תלמידו הנאמן הג"ר אליהו מן שליט"א ("כל משאלותיך" עמ' של"ד), כי באחד מימי חול המועד הם ישבו ולמדו בחברותא. אחד מבני הבית ניגש וסיפר לרבינו כי הוא נוסע לירושלים ויתפלל בכותל המערבי. הוא הוסיף ושאל האם להתפלל גם בשביל רבינו.

רבינו השיב מיד בחיך, "בודאי!". הרב מן החליט לנצל את שעת הרצון, הוא פנה לרבינו ושאל, "על מה להתפלל בשביל הרב?".

"שיתנו לי ללמוד בלי הפרעה!", היתה תשובתו המיידית של רבינו. זה היה משוש חייו! אלו היו חייו ממש! חטיבה ודבוקה אחת של עמל ויגיעת התורה הקדושה על כל חלקיה בהתמדה עצומה!

אחד המחזות המרגשים היו באותן שנים בהן נהג רבינו להתכבד בסנדקאות בכל רחבי העיר והארץ. כמובן שרבינו היה ממתין במכונית עד לרגע בו הוא נדרש לשמש כסנדק. אנשים וילדים, גדולים וקטנים, היו מצמידים את פניהם לחלון המכונית בכדי לחזות ברבינו יושב עם הגמרא הקטנה בידו וגומע עוד שורה ועוד שורה, עוד עמוד ועוד עמוד, עוד דף ועוד דף! בכמה דקות שהוא המתין במכונית מחוץ לאולם השמחות! הוא למד ולמד ולמד ולמד ולמד. . . !!

לא פלא שאכן זכו כולם לראות כיצד רבינו זצ"ל אכן "איש שֶהִפֵּל בוּ, מְקַרָא, מְשֻנָה, תְּלָמוּד, תּוֹסֶפֶתוֹת וְאֶגְדוֹת". בגאונות! בבהירות! כמונח בקופסא!

בספר הנפלא "כל משאלותיך" (עמ' תרל"ה) מובא סיפור מבהיל על גאונותו העצומה של רבינו בידיעת התורה. פעם סיפר הרב מחרקוב (הג"ר אברהם ישראל משה סלמון זצ"ל בעמח"ס "נתיבות הקודש", חתנו של הג"ר משה לנדינסקי זצ"ל ראש ישיבת ראדין) סיפור לפני מרן הגר"ש מבריסק על אביו הג"ר חיים מבריסק, והוא אמר שהוא בעצמו היה עד ראיה לזה, היה זה סיפור שהרב מבריסק לא הכיר ואנשים שנכחו במקום סיפרו שבזמן שסיפר את הסיפור לפני הרב זלגו עיניו של הרב דמעות, וזה היה דבר נדיר.

וכך סיפר, שפעם אחת הוא התלווה אל מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל בזמן שהוא נפגש עם רבי חיים מבריסק בוורשה. החפץ חיים ישב בחדרו של רבי חיים, ורבי חיים עמד עם הפנים אל הקיר והתפלל שמונה עשרה. החפץ חיים כאמור ישב בצד והמתין. כאשר רבי חיים עמד סמוך לגמר התפילה, ב"אלקי נצור", פתאום נכנס לחדר בבהילות אדם אחד שהיה נראה לקוי בשכלו, ניגש לרבי חיים בזמן שהוא עמד עדיין עם פניו אל הקיר מסיים את תפילת שמונה עשרה, ואמר, "רבי יש לי שאלה, למה רוב האיבעיות בש"ס לא נפשטו?".

נו. . . ישנם אלפיים שבע מאות ושתיים דפים בש"ס, והוא מתעניין מדוע רוב ה"איבעיות" לא נפשטו? כזאת שאלה הוא זרק לחלל האויר. . .

רבי חיים כאמור עמד באמצע "אלקי נצור", וכמובן לא השיב לו. כאשר רבי חיים פסע אחורנית ואמר "עושה שלום במרומיו", הוא הסתובב אל השואל, ועם העיניים הפקחיות והחודרות שלו הוא אמר לו, "זה לא נכון!! רוב האיבעיות בש"ס כן נפשטו!!". אנחנו לצערנו לא יכולים לחוות דעה בנושא הזה. . . אך רבי חיים אמר שזה לא נכון, רוב האיבעיות בש"ס כן נפשטו.

ה"חפץ חיים" ישב ושמע את השאלה, הוא כמובן שמע גם את התשובה. הוא ניגש לשוחח עם רבי חיים על הנושא החשוב שלשמו הגיע, כשסיים נפרד ממנו לשלום ופנה לנסוע חזרה למקומו לראדין. הרב מחרקוב מלווה אותו, ויהי לפלא, כי ידוע שה"חפץ חיים" היה מרבה לדבר בדרך עם מלוויו "שיחת חולין של תלמיד

חכם", גדלותו לא היתה בשמירת הפה מדיבורים אסורים מתוך שתיקה, אלא אדרבה, גדלותו היתה שהוא היה מרבה לדבר ובכל זאת מבלי להיכשל אף פעם, הוא תמיד דיבר רק מה שצריך.

וכאן היה פלא, ה"חפץ חיים" לא מדבר. . . הם נסעו בעגלה עד לתחנת הרכבת, וה"חפץ חיים" יושב בפינתו מהורהר מבלי לדבר. אחרי זה הם עברו לרכבת, ואותו הדבר. . . ה"חפץ חיים" מהורהר ומכונס בתוך עצמו.

באמצע הנסיעה ברכבת, פתאום ה"חפץ חיים" אומר לרב מחרקוב "איי. . . רבי חיים הוא גאון!!".

ואז למפרע הרב מחרקוב הבין למה ה"חפץ חיים" שתק, כנראה שמאותו רגע שה"חפץ חיים" שמע את השאלה והתשובה, הוא התחיל לחשב, הרי יש כאן שאלה האם רוב האיבעיות בש"ס נפשטו או לא נפשטו, וכנראה שברגע הזה הוא הגיע להחלטה שרוב האיבעיות נפשטו, כמו שאמר רבי חיים, אז הוא פרץ בכזו קריאה "רבי חיים הוא גאון!!". . .

כאשר סיפרו סיפור זה לרבינו ה"דרך אמונה" זצ"ל הגיב על אתר – "בוודאי שרוב האיבעיות בש"ס נפשטו"!

מסופר כי לפני שנים ישבו שני בחורים בהיכל ישיבת מיר בירושלים ושוחחו ביניהם "לא בדיוק" בדברי תורה. . . לפתע עבר ראש הישיבה הג"ר נחום פרצוביץ זצ"ל בסמוך אליהם, הבחורים העמידו פנים כי הם בעיצומו של שיח תלמודי והאחד הרעים בקולו "תנו רבנן. . .", כביכול הוא ממש באמצע עומק דברי הגמרא.

רבי נחום התכופף ולחש באזני הבחור כי בכל מסכת נדרים בה עסקו באותה העת. . . לא מוזכרות כלל המילים – "תנו רבנן". . . ☺

סיפרו את הסיפור המשעשע לרבינו זצ"ל. רבי חיים חשב לרגע ואמר, "אמנם 'תנו רבנן' לא מוזכר בנדרים וכדברי הג"ר נחום, אבל בדף כ"ז עמוד א' כתוב 'תנו רבנן'. . . ! כשסיפרו את המעשה קמיה מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל בתוספת דבריו של רבינו זצ"ל, התבטא הגראי"ל, "מה הנכם מתפלאים? הלא הש"ס הוא המכולת של רבי חיים!!".

השומעים לא הבינו את כוונת הגראי"ל והוא המשיך ביאר, אילו תיכנס למכולת ותשאל את החנווני היכן מונחים קופסאות השימורים של מלפפון חמוץ, בעל החנות ירצה לדעת למה בדיוק כוונתך, שהרי יש מלפפון חמוץ בחומץ ויש במלח. . . והרי לא ראי זה כראי זה. . . יש קופסאות גדולות, יש בינוניות ויש קופסאות ביתיות קטנות. . . יש מלפפונים גדולים, יש בינוניים ויש קטנים. . . לאיזה מלפפונים חמוצים כוונתך?

לאחר שבעל החנות ישמע כי הינך מתכוון לקופסא הבינונית של המלפפונים הגדולים במלח ולא בחומץ, הוא בלי ספק ידע להצביע ולכוון אותך אל עבר המיקום המדויק של כל מין ומין. וכי יש מקום להתפעל מגאונותו או מגדלותו?? ודאי שלא! רק שזה ה"מכולת" שלו! זה העסק שלו! זה מה שתופס לו את הראש כל היום. עם זה הוא מתעורר בבוקר, עם זה הוא אוכל ארוחת צהריים, עם זה הוא גם הולך לישון בלילה, ובקיצור זה החיים שלו!! לכן הוא מכיר כל קוץ וכל פסיק קטן. . .

"כך בדיוק מרחבי התורה כולה", סיים מרן הגראי"ל את הסברו, "הם ה'מכולת' של רבי חיים! הם כל החיים שלו! לכן אין פלא שהוא מכיר על בוריו כל קוץ וכל פסיק קטן!". "איש שְהֵלַל בּוֹ, מְקַרָא, מְשַׁנָּה, תְּלַמּוּד, תּוֹסֵפֹת וְאֲגָדוֹת"!

אולם ידוע כי בה במידה שהיה "איש שְהֵלַל בּוֹ" והכל היה אצלו ערוך וברור בזכרון מופלא. הרי שהיו דברים שלא תפסו מקום בראשו, אפילו לא לרגע קט!

סיפר מו"ר הרה"ג רבי נתן חיים איינפלד זצ"ל (עסק בחינוך ילדי ישראל ב"חינוך העצמאי" בנתניה, והיה במשך שנים רבות שד"ר של "כולל חזון איש"). מעבר למה שהיה אוסף כסף מנגידים בחו"ל לטובת החזקת הכולל, היה גם אוסף כסף בנפרד במיוחד לצורך הדפסת ספריו של רבינו זצ"ל בכל מקצועות התורה.

באחד הפעמים הוא חזר מחו"ל עם המחאה על סך עשרת אלפים דולר (סכום עתק באותם ימים!) לצורך הדפסת הספרים. הוא הגיש לרבינו זצ"ל את המחאה וציין כי תאריך הפרעון שלה הוא לאחר שבועיים. רבינו ביקש ממנו שישמור את המחאה אצלו, ובהגיע תאריך הפרעון, יפרוט את המחאה למזומן ויביא לו את הכסף לצורך ההדפסה. כמובן שהרב איינפלד הסכים בשמחה.

לאחר שבועיים הוא אכן פרט את ההמחאה, והגיע להביא לרבינו זצ"ל את הכסף המזומן. רבינו הסתכל על הכסף ושאל, "מה זה?". הרב איינפלד הסביר כי זה המזומן של ההמחאה מלפני שבועיים.

"איזה המחאה?," שאל רבינו זצ"ל בפליאה. והרב איינפלד חזר שוב על כל סיפור ההמחאה. . .

רבינו זצ"ל הגיב, "אני לא זוכר מזה דבר, אבל אם אתה אומר, אני מאמין לך". . .

עוד סיפר הרב איינפלד, כי פעם הביא גביר גדול מאמריקה שרצה לתרום סכום עצום של כסף לטובת "כולל חזון איש", אך רצה לתת את הכסף לתוך ידיו הקדושות של רבינו. הם נכנסו יחדיו לבית ברחוב רשב"ם, הרב איינפלד אמר לרבינו כי היהודי רוצה להרים תרומה לכבוד הכולל, ואכן הגביר נתן בידיו של רבינו זצ"ל המחאה על סך. . . מאתיים וחמישים אלף דולר!! סכום עתק בכל קנה מידה! רבינו זצ"ל הודה לגביר על תרומתו ובירכו במטבע הברכה הידוע של רבינו "ברכה והצלחה".

הגביר שהגיע לביקור של שבוע בארץ הקודש, ביקר היכן שביקר, טייל היכן שטייל, ולפני שעמד לשוב לביתו ביקש מהרב איינפלד להיכנס ולהתברך שוב מרבינו זצ"ל. הם סיכמו להיפגש מחוץ לבית ברחוב רשב"ם.

לפני שנכנסו אל הקודש פנימה, ביקש הרב איינפלד רק להכין את הגביר נפשית לבאות. "דע לך, שרבי חיים לא יכיר אותך כלל ועיקר". הגביר צחק. . . "שכחת כבר אודות ההמחאה שנתתי בידיו בשבוע שעבר? כמה אנשים הכנסת לרבי חיים ונתנו בידיו סכום שכזה?? מהנסיון שלי, דבר כזה לא שוכחים כל כך מהר. . .!".

הרב איינפלד הבהיר, "אני לא שכחתי ולא אשכח! אבל רבי חיים שכח מיד באותו הרגע!" הגביר המשיך לצחוק בבטחון. "נו, נו, נראה מי מאיתנו צודק", אמר.

נכנסו שניהם, והרב איינפלד אמר לרבינו, "היהודי הזה הוא גביר מאמריקה מתורמי הכולל, הוא רוצה ברכה". רבינו זצ"ל הרים את עיניו הטהורות ואמר "ברכה והצלחה".

הרב איינפלד הסתכל במבט מלא משמעות אל עבר הגביר, והוא הוסיף ואמר, "הוא היה כאן אצל הרב בשבוע שעבר". רבינו הפטיר שוב, "ברכה והצלחה".

הרב איינפלד הוסיף ואמר, "הוא נתן לרב תרומה לכולל על סך מאתיים וחמישים אלף דולר". רבינו זצ"ל הרים שוב את עיניו והפטיר שוב, "ברכה והצלחה". . . והגביר למד שלא הכל ניתן לרכוש בכסף! פיסת זכרון במוחו הטהור של רבינו זצ"ל לא ניתן לרכוש תמורת שום הון שבעולם! דברי תורה מעולם לא נשכחו! מה שאיננו דברי תורה מעולם לא נכנס!

סיפר אחד מבני ביתו של רבינו זצ"ל, כי בבדיקת דם שנערכה לרבינו גילו שדמו מכיל יותר מדי מלחים. . .! האמת, שבני הבית כלל לא התפלאו מהממצא הצפוי, שכן הגר"ח הקפיד למלוח כל ביס ממאכלו לפני שהוא מכניסו לפיו. . . הוא היה מנער מעל הכפית את המלחיה וחושב בלימוד. במשך כמה זמן הוא מנער את המלחיה? ובכן, עד שהוא מסיים להרהר בסוגיא שחולפת במוחו. . . לפעמים המלחיה מנוערת במשך מספר רב של דקות!! תלוי באיזו מסכת הוא אחז באותה העת. . .

הרופא פסק שמוכרחים למעט את השימוש במלח! מה עושים? לבקש מרבינו למעט במלח זה אבוד מראש, כיון שכאמור, רגע אחרי שנאמר לו דבר שאינו דברי תורה, הרי הוא כעורבא פרח!! הוא לא זוכר כלום!

לא להניח מלחיה על השולחן?? לא בא בחשבון! כיון שזה הרי כן תורה, והיות ונפסק להלכה ברמ"א (או"ח סימן קס"ז ס"ה)- "מצוה להניח על כל שולחן מלח קודם שיבצע, כי השולחן דומה למזבח והאכילה כקרבן, ונאמר על כל קרבן תקריב מלח (ויקרא ב'יג) והוא מגין מן הפורעניות", אין סיכוי שרבינו זצ"ל יסכים לוותר על קוצו של יו"ד מקיום ההלכה ככתבה וכלשוונה! אז מה עושים?

החליטו בני הבית בלית ברירה לסתום את חורי המלחיה! הם השאירו נקב קטנטן רק לקיום עיקר הדין, וחיו ממנו המלחיה סתומה! וכמה זמן לקח עד שרבינו זצ"ל הבחין בשינוי בטעם המזון הנכנס לפיו? שום דבר! רבי חיים מעולם לא הבחין בשינוי כלשהו! וכי מישהו חושב שניתן היה לצמוח כרבינו זצ"ל תוך כדי התעניינות והתעסקות בטעמים קולינריים?! בסיום הארוחה היה שואל רבינו את הסובבים אלו ברכות אחרונות עליו לברך, ובמילים אחרות, מה בכלל נכנס לפיו, ובזה הסתיימה הארוחה!

סיפרה בתו של הג"ר אריה פינקל זצ"ל שאמה היתה ידידה של אשת רבינו, הרבנית הצדקנית מרת בת שבע ע"ה. פעם הגיעה הרבנית פינקל לבקר בבני ברק ונכנסה לבקר ברחוב רשב"ם 23. תוך כדי הביקור הבחינה שאחת מדלתות הארונות פתוחה ומתוכה מציצים עשרות (!!) זוגות נעלי בית מכל המינים, בכל הגדלים, ובכל הצבעים. . . שאלה הרבנית פינקל, "פתחת כאן חנות לנעלי בית?".

אמרה הרבנית קניבסקי, "בחג הראשון לאחר החתונה שאל אותי הרב האם נעלי בית ישמחו אותי לכבוד החג. השבתי בחיוב, והרב הלך בשמחה ורכש עבורי זוג נעלי בית. מאז, זוכר הרב שנעלי בית הם מתנה ראויה כי יש בכך נפקא מינה הלכתית, אך מאחר והוא מתפלל שלא לזכור דברים מיותרים, הוא אינו זוכר כי הוא כבר רכש עבורי נעלי בית. וכך בכל ערב חג הוא רוכש זוג נוסף של נעלי בית, הוא כמובן לא מודע לעניינים של מידות וגוונים. . . במשך השנים הצטבר אוסף מכובד של נעלי בית". . . !!

לא ניתן לפחותי ערך כמונו לדעת את סוד צמיחתו של רבינו הגדול זצ"ל. אולם ניתן לנסות וללמוד למעננו מדברים שהורונו רבותינו.

פעם הגיעה נכדתו של מרן הסטייפלר זצ"ל לבקרו ובין הדברים אמרה לסב הגדול כי "לחיים יש כאבי גב". כשמוע הסטייפלר כך, קם שם את מעילו העליון וכובעו ושם פעמיו לעבר ביתו של בנו רבינו זצ"ל. כשנכנס האב לבית בנו, קם הגר"ח מלוא קומתו, אך הסטייפלר ניגש ליעבודה. "שכב על המיטה", הוא פקד על רבי חיים. רבינו לא שאל שאלות ועשה מיד את מה שנתבקש. הסטייפלר החל לעסות את גבו על מנת לשחרר את העצמות. לאחר דקות מספר של טיפול משחרר, הוא פקד על רבי חיים, "כעת תשאר לשכב כך עד הבוקר". הסטייפלר קם ושב לביתו.

בבית עוד היתה הנכדה שהביאה את המידע, היא המשיכה בדיבוריה וכבדרך אגב הבהירה שכוונתה היתה לבעלה הג"ר חיים קלופט שליט"א. מיד כששמע זאת הסטייפלר אמר בקול, "אוי ואני חשבתי כי מדובר בבני רבי חיים, ופקדתי עליו לשכב במנוחה עד הבוקר. מכיר אני אותו שאם לא אלך לשחרר אותו, הוא ישכב כפי שהוריתי לו אף מבלי להבין מדוע". קם הסטייפלר וחזר לביתו של רבינו, ואכן כפי שחשב, רבינו שכב בדיוק כפי שהורה לו אביו! מבלי להבין. . . ואף מבלי לשאול מדוע. . . !

יתכן כי סיפור מפעים זה יכול לשפוך לנו מעט אור אודות גדלותו העצומה והבלתי נתפסת של רבינו, שהרי כידוע ינק רבינו רבים מהנהגותיו מדודו מורו ורבו מרן ה"חזון איש" זצ"ל.

סיפר פעם הג"ר יוסף הכהן רפפורט שליט"א, מעשה ששמע ממנהל התלמוד תורה הראשון שקם בעיר התורה והחסידות בני ברק. יום אחד הגיע מרן החזון איש זצ"ל לבחון את תלמידי התלמוד תורה ולעמוד על ידיעותיהם. החזון איש שאל והילדים ענו, והיה ניכר כי החזון איש רווה נחת.

לפתע קפץ אחד מן התלמידים, העיז פניו וזרק לחלל האוויר את השאלה הנועזת הבאה - "איך גדלים ונעשים חזון איש?". המלמד הסמיק ומיהר להשתיק את התלמיד החצוף. החזון איש שהיה בטוח כי הילד שאל שאלה פשוטה על פשט דברי הגמרא, שאלה אותה כנראה מצא לנכון המלמד להשתיק כי אינה מכבודו של החזון איש, החליט "להציל" את כבודו של הילד המושתיק. הוא פנה לילד ואמר, "מה שאלת? שאל שוב, אני דוקא מעוניין לשמוע את שאלות הילדים. . .".

הילד למרות היותו נועז לשאול מה ששאל, לא ציפה לפניה ישירה ממרן החזון איש ונאלם דום. החזון איש המשיך לשדל את הילד לחזור על השאלה ששאל, מבלי לדעת את אי הנעימות סביב הענין. לאחר הפצרות חוזרות ונשנות מצד החזון איש, קיבל שוב הילד בטחון עצמי ושאל את שאלתו שוב, "שאלתי בסך הכל כיצד נעשים חזון איש?".

כעת היה תורו של החזון איש להיות קצת נבוך, הוא לא חשב שזו השאלה שהוא מפציר בילד להציג שנית, הוא היה בטוח כי מדובר בשאלה על הסוגיא הנלמדת. אך השאלה נותרה תלויה בחלל החדר, ממתנה לתשובתו של החזון איש.

החזון איש התרכז במחשבותיו כחצי דקה (!!), ואז הפתיע בתשובה הבאה - "כיבוד אב ואם"!!! הסביר הגר"י רפפורט את הדברים, הן ברור שחזון איש יוצאים על ידי עמל התורה ושקיעות עצומה במשך עשרים שעות ביממה. אך כיצד זוכים לכוחות ולסייעתא דשמיא בכדי להגיע לכזאת שקיעות? על כך השיב החזון איש שזכה

לכך מחמת "כיבוד אב ואם". יתכן וגם הנהגה זו ינק רבינו זצ"ל מדודו, והסיפור אודות קיום ההוראה של אביו, אשר פשוט שללמד על הכלל כולו יצא. . . מהווה אחד הגורמים המרכזיים לגדלותו העצומה והפלאית.

אחד הדברים העצומים והנוראים אשר אין מי שלא היה עד אליהם, היה כח הברכה הפלאי שהיה לרבינו זצ"ל. לפני מספר שנים חלה בחור ישיבה באחת מהישיבות הנחשבות במחלה הארורה רח"ל. כאשר הגיעה הידיעה המרה, מיהרו הרופאים לחוות דעתם אודות טיפול מורכב וניתוח סבוך שיש לערוך להסרת הגידול. משפחת הבחור החליטה כי היא לא עושה שום צעד מבלי לקבל את ברכתו של רבינו זצ"ל.

הבחור נכנס את הקודש פנימה, ורבינו ששמע את אבחנת הרופאים פסק ברורות, "תגדל זקן והכל יסתדר!". בני המשפחה ניסו להסביר, שהכל ערוך ומוכן לקראת הניתוח. אולם מרן הגר"ח חזר ואמר, "תגדל זקן והכל יסתדר!".

הבחור גידל זקן. . . ואכן הכל הסתדר!! צילומים, בדיקות, שוב צילומים, שוב בדיקות. . . הרופאים לא האמינו למראה עיניהם, הגידול נעלם כלא היה!! נס גלוי!

הבחור כמובן נכנס להודות לרבינו, ומני אז היה נכנס מפעם לפעם לעצה ולברכה. כאשר הגיע הבחור לשיעור ג' בישיבה גדולה, הורה לו רבינו כפי שהיה מורה לכולם – להתחיל שידוכים! דא עקא שבישיבה בה למד הבחור היתה הוראה חד משמעית אשר אין שום דרך לערער אודותיה – שידוכים מתחילים אך ורק בשנת הלימודים השישית בישיבה! ואין על מה לדבר!

הבחור ניסה להסביר לראש הישיבה כי הוא קיבל הוראה ברורה מרבי חיים. . . אך ראש הישיבה נותר מתבצר בעמדתו, עמדה עליה טען שיש לו הוראה מרבנותיו כיצד לנהל את הישיבה. הבחור ניסה להסביר לראש הישיבה כי הוא מרגיש שהוא חייב לרבי חיים את חייו, והוא מוכרח לעשות כפי שרבי חיים הורה. . .

ראש הישיבה התרכך ואמר, "בא נציג את השאלה בפני מרן הגר"ש אלישיב, ומה שהוא יפסוק נעשה". נסעו הבחור וראש הישיבה לגר"ש אלישיב, הציגו בפניו את השאלה בדבר ההוראה שקיבל הבחור, אך מבלי לספר את הרקע אודות המחלה והזקן.

הרב אלישיב פסק ברורות, "ראש הישיבה הוא אשר מכתוב את הצביון בישיבה, והבחור מחויב לשמוע בקול ראש הישיבה גם אם רבי חיים הורה לו ברורות להתחיל שידוכים!".

כעת ביקש ראש הישיבה להוסיף פרט קטן נוסף, וסיפר אודות הרקע הרפואי, האבחנה הנוראית שאבחנו הרופאים בזמנו, ההמלצה על הניתוח, ומה שהיה בסופו של דבר בכח קדושתו של הגר"ח. "הבחור גידל זקן והכל הסתדר". . .

הגר"ש אלישיב שמע, נרעד!! ואמר, "אם כך, על הבחור לעשות בדיוק כפי שהורה לו רבי חיים!".

סיפר מו"ר הרה"ג רבי נתן חיים איינפלד זצ"ל, כי בשנת ה'תשנ"ח הוא לקה בעיצומם של ההקפות בשמחת תורה במחלה בלתי מאובחנת שגרמה לו יסורים עזים ברגליו וריתקה אותו למיטה מבלי יכולת לזוז כלל. אפילו ללכת לרופא הוא לא היה יכול, הוא נאלץ להוזיל מכספו ולשלם עבור ביקור בית. הרופא שבדקו לא יכול היה לקבוע אבחון ורשם לו הפנייה לחדר מיון בבית החולים.

רופאים מכל המחלקות זומנו לחדר המיון על מנת לנסות לקבוע במה מדובר אך לשווא. לבסוף נפלה ההכרעה כי ככל הנראה מדובר רח"ל בגידול ממאיר. ליסורי הגוף נוספו כעת יסורי נפש ופחד עצום. הרב אינפלד מספר כי החליט להתייעץ עם איש החסד הרב אלימלך פירר הי"ו ששלח אותו למומחה מספר אחת-פרופסור דקל מרמת-גן.

בנסיון לקבוע תור לפרופ' דקל נאמר לו כי ניתן יהיה לקבל אותו לבדיקה בעוד. . . ארבעה שבועות. . .! הרב ניסה להתחנן על נפשו ולטעון, הרי רופאי בית החולים חוששים כי מדובר ח"ו בגידול ממאיר שזמן כה רב יכול להיות קריטי לחייו. התור הוקדם ליום רביעי באותו שבוע. בהגיע היום, בדק אותו הפרופ' ששלל מכל וכל את קביעת הרופאים, הוא טען שמדובר בבעיה מקומית של פריצת דיסק, שחיקת סחוס וכדומה. בין כך

ובין כך כל נגיעה של הפרופסור המהולל גרמה לכאבים איומים ולצווחות כאב להתפרץ מפיו של המטופל. הכאב היה בלתי נסבל.

למחרת, יום חמישי בשבוע, היתה צריכה אשתו של הרב איינפלד לעזוב את הבית לקניות לכבוד שבת קודש. היא יצאה מן הבית ונעלה את הדלת מבחוץ, משאירה את הרב במיטתו מבלי יכולת להציג את כף רגלו על הארץ.

לאחר כחצי שעה נשמעו דפיקות בדלת. הרב איינפלד שאל ממיטתו בקול רם "מי בדלת?". מעבר לדלת עמד הרב ישעיה אפשטיין הי"ו נהגו המסור של רבינו זצ"ל. הגר"ח שחש רגשי הכרת הטוב לרב איינפלד המגייס כספים במסירות רבה עבור הכולל אותו הקים דודו הגדול מרן החזון איש זצ"ל, ועליו חש אחריות אישית, החליט לבוא לקיים מצות ביקור חולים אצל הרב איינפלד.

הרב איינפלד ששמע מבעד לדלת שרבינו ממתין ברכב שלמטה וברצונו לעלות לבקר את החולה, התאכזב מאוד, הוא רתוק למיטתו ואינו יכול לגשת ולפתוח את הדלת. אך הוא לא היה מוכן לוותר על זכות כזו, הוא זחל על ארבע והצליח להגיע עד לדלת. אך נכונה לו אכזבה, הרבנית נעלה את הדלת ולא טרחה לוודא שהשאירה מפתח נוסף בבית, הרי מי עלול בכלל להזדקק למפתח נוסף כאשר היחיד שנמצא בבית לא מסוגל להגיע בכוחות עצמו עד לדלת? . . .

בצר לו הסביר הרב איינפלד לנהגו של רבינו את המצב, כל זאת כשהוא רכון על ארבע מבעד לדלת הנעולה. הרב אפשטיין ירד בחזרה למכונית בה ממתין הגר"ח והסביר לו שלא ניתן לבקר את הרב איינפלד כי הדלת נעולה. שאל רבינו, "ואיך אתה דברת עמו?". אמר לו הרב אפשטיין "מבעד לדלת הנעולה".

"נו. . . היכן כתוב שהמבקר את החולה צריך גם לראותו?? אעלה גם אני ואדבר עמו מבעד לדלת הנעולה, גם כך ניתן לעודד את רוחו" אמר רבינו, וכך עשה. הגר"ח עלה ודיבר עם הרב איינפלד מבעד לדלת הנעולה. הרב איינפלד בדמעות בעיניו שח לרבינו על כאביו ויסוריו הנוראיים, ורבינו עודדו במילים חמות ובירכו בברכת רפואה שלימה.

לאחר ששוחחו מספר דקות רבינו זצ"ל והרב איינפלד כשהדלת חוצצת ביניהם, נפרד ממנו רבינו לשלום. הרב איינפלד שהעיד על עצמו פעמים רבות שיש לו "חולשה" לגדולי ישראל, לא השלים עם כך שרבינו בא לבקר אותו והוא לא יראה את זיו פניו הקדושות. במאמצים כבירים טיפס הרב איינפלד לחלון בביתו הפונה לחדר המדרגות, והצליח לחזות בהדר זיו קדשו. רבינו ראה אותו משקיף עליו מן החלון, ושוב בירך אותו בברכת רפואה שלימה.

ירד רבינו זצ"ל למטה לרכב, והרב איינפלד שלא יכול היה לשבוע מלהביט בזיו פניו הקדושות דידה בקושי ובמאמץ אדירים למרפסת הבית, לשוב ולראות את רבינו. כשיצא רבינו מן הבנין קרא לעברו הרב איינפלד ושוב ביכה את יסוריו. רבינו הביט בעיניו הרחמאיות כלפי מעלה, ושוב בירכו בברכת רפואה שלימה.

מספר הרב איינפלד, משרכבו של רבינו הפליג לדרכו, הוא החל לעשות את דרכו לשוב למיטת חוליו. לפתע הוא כמו מתעורר מחלום, הוא צועד על שתי רגליו!! לפני רגע הוא לא היה מסוגל כמעט להניע את רגלו! הוא בדק שאינו הוזה, הוא העביר את כל כובד משקלו לרגלו ה"נכה", אך ראה זה פלא כבמטה קסמים חלפו ונעלמו הכאבים העזים. לפתע רגלו הסוררת החלה להיענות ברצון לפקודות שהגיעו מהמח. מרוב שמחה, התרגשות והודאה להקב"ה הוא החל לרקוד ולפזז, כשהוא מודה להקב"ה על הנס שנעשה עמו. תוך שהוא רוקד, הסתובב המפתח בחור המנעול ואשתו הרבנית נכנסה לבית, היא חשבה שבעלה השתגע! מה הוא רוקד כשהוא אמור לשכב רתוק למיטה?? והשאלה הגדולה יותר, כיצד הוא רוקד כאשר שריריו לא אמורים להצליח לתפקד בפעולות הרבה יותר פשוטות??

הרב אמר לרבנית שראשית עליו לרקוד ולהשלים את ההקפות שהפסיד בשמחת תורה. הוא סיפר לרבנית את כל הקורות אותו מאז שיצאה מהבית, ואת הנס המופלא שעשה עמו הקב"ה. ויהי לפלא. . . !!

בשבוע לאחר מכן שב הרב איינפלד לביקורת אצל פרופסור דקל. הוא נכנס לקליניקה על שתי רגליו והציג לרופא את כרטיסו. הרופא מרים את עיניו מהמסמכים שלפניו ושואל, "ומי אתה??". אני הרב איינפלד, השיב.

הרופא ההמום הידק את משקפיו לחוטמו ושאל "אתה המסכן שבא לכאן שבוע שעבר בכסא הגלגלים והתפתל מכאבים כל אימת שנגעתי ברגלך??". אכן כן! אישר הרב איינפלד.

"אולי יסביר לי כבודו כיצד אתה ניצב בריא כשור על שני רגליך??" ביקש הרופא. טיפל בי פרופסור עולמי, אמר הרב איינפלד בבדיחות. הרופא נלחץ מלשמוע על קולגה שהצליח היכן שהוא עצמו נכשל. "מי זה

הפרופסור" תבע לדעת. והרב איינפלד סיפר לו על ברכותיו ואיחוליו של הגר"ח קניבסקי שהתקיימו באופן מופלא והפכו "עובר לעשייתן".

הרופא שאל בתום- "יש לי כאן כמה תיקים של מקרים קשים, אולי אפשר לשלוח אותם לרב קניבסקי?". . .

סיפר הגר"ר יקותיאל דרורי שליט"א, ראש ישיבת "עטרת דוד" וראש הכולל "חמדת צבי". בשעתו כאשר נשלח על ידי רבינו זצ"ל להקים ישיבה לבעלי תשובה, הוא דאג להקצאת השטח ברחוב יעל בבני ברק, הוא דאג לאישורים ולמימון של הבניה. אך כאשר היה נראה שהכל מוכן לקראת הבניה, החלו תושבי השכונה להצר את צעדיו ולהתנגד לבניית הבנין. הענין התגלגל לבתי משפט ולוועדה מחוזית, דבר שכמובן סחט כוחות נפש וכספים לייצוג, עד שהוא הרגיש כי כוחותיו כבר לא עומדים לו יותר, הוא חשב לפרוש מהענין לגמרי.

הוא נכנס לרבינו זצ"ל, שטח לפניו את כל הענין, כולל הכוחות והכסף שהושקעו, כולל המאמצים הכבירים שהשקיע, וכעת את כל העגמת נפש העצומה שיש מכל הענין, ושאלתו בפיו האם עליו להמשיך ולהיאבק, כאשר כבר אין לו כח. . .

רבינו זצ"ל פסק בלא היסוס, "תמשיך להילחם, עד שתנצח בעזרת ה' ותפתח את הישיבה!".

הרב דרורי יצא מבית הגר"ח בתחושת אכזבה, באמת שהוא לא מצא בעצמו את הכוחות להמשיך במאבק המתמשך! אך מה אפשר לעשות, רבי חיים פסק!

ואז עלה במוחו רעיון, הוא צעד לבית ברחוב חזון איש 5, ביתו של מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל. הוא נכנס ושטח שוב את כל הענין בפני ראש הישיבה, והציג את השאלה האם חרף כל מה שעבר, וחרף העובדה שהוא מרגיש שאין בו יותר כוחות, האם עליו בכל זאת להמשיך ולהיאבק?

ראש הישיבה בירר בדיוק את כל הפרטים, ואז אמר, "עשית מה שביכולתך, אם אתה מרגיש שמיצית את כוחותיך הרי שאתה פטור מלהמשיך".

הרב דרורי קיבל את הדברים וקם לצאת מהחדר כשהוא מחויך בחיוך של הקלה. . . כשראה זאת ראש הישיבה, הוא קרא לו לשוב ולהתיישב, "מה פשר החיוך שעל שפתך? מדוע אתה נראה כה מרוצה?".

הרב דרורי סיפר לראש הישיבה את כל האמת, "הייתי עם השאלה הזאת אצל רבי חיים, ורבי חיים פסק לי שעלי להמשיך ולהיאבק! הרגשתי שאין בי הכח, לכן באתי לראש הישיבה, הרי ידוע כמה רבי חיים מעריך את דעתו של ראש הישיבה! כעת אני אשוב לרבי חיים ואגיד לו שראש הישיבה פסק שאני יכול לחדול מהענין, ובא לציון גואל". . .

אמר הרב דרורי, "פעם ראשונה שראיתי את הגרא"ל ממש מרוגז!! הוא אמר לי בזעף – אם אתה תגיד את מה שאני אמרתי לרבי חיים, דע לך שזו ממש חוצפה!! דע לך, מה שרבי חיים אומר, זה מה שאומרים בבית דין של מעלה! הוא רואה את הדברים כפי שהם בעולם העליון! אני. . . אני בסך הכל מכריע כפי מה שאני רואה כאן בעולם הזה. אם אתה תנסה לבטל את דבריו של רבי חיים, על ידי מה שאני אמרתי, הרי שזו ממש חוצפה! אל תעיז לעשות זאת!".

גם אודות כח ברכה עצום זה יש להמליץ מה שלימדונו רבותינו. אומרים בשם המקובל הגאון רבי ישראל אבוחצירא "הבבא סאלי" זצ"ל. כי שאלוהו לפשר ברכותיו שתמיד מתקיימות. השיב הבבא סאלי, "הן זוהי גמרא מפורשת! הגמרא במסכת ברכות (מד.) כותבת 'השותה מים לצמאו מברך שהכל נהיה בדברו'. והלא לימדונו חז"ל ש'אין מים אלא תורה'. דהיינו מי שלומד את התורה הקדושה, אך עושה כן 'לצמאו' – בצמאון אמיתי, בגרון ניחר למים שירוהו".

(במאמר המוסגר יש להוסיף מה שמספרים כי לפני כמה שנים היה יהודי, נקרא לו ר' תנחום. אותו תנחום ישב פעם בבית המדרש ולמד אודות ברכתו של יעקב אבינו טרם פטירתו לנכדיו מנשה ואפרים במילים- "המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ" (ויחי מח, טז). הוא הוסיף ולמד את דרשת חז"ל על כך במדרש (בראשית רבה צז, ג.)- "מה דגים הללו

גְּדָלִין בְּמִים כִּיּוֹן שְׂיֹרְדֵת טָפָה אַחַת מְלַמְעֵלָה מְקַבְּלִין אוֹתָהּ בְּצַמָּאוֹן כְּמִי שֶׁלֹּא טָעְמוֹ טַעַם מִים מִימֵיהוֹן, כִּךְ הֵן יִשְׂרָאֵל גְּדָלִין בְּמִים בְּתוֹרָה, כִּיּוֹן שֶׁהֵן שׁוֹמְעִין דְּבַר חֲדָשׁ מִן הַתּוֹרָה הֵן מְקַבְּלִין אוֹתוֹ בְּצַמָּאוֹן כְּמִי שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ דְּבַר תּוֹרָה מִימֵיהוֹן.

הוא החליט כי ישתמש בהם בכדי לשמח את ילדיו שלפני כמה חודשים קבלו כמתנת אפיקומן אקווריום עם שלושה דגי זהב. בשעת ערב, כאשר שב תנחום הביתה, הוא הכריז חגיגת שאם כל הילדים יאכלו ארוחת ערב בזריזות, יתארגנו לשינה במהירות, הוא יראה להם דבר פלא כמוהו לא ראו מימיהם. . .

הילדים המסוקרנים כמובן הזדרזו לעשות כמצוות אביהם, וכשהם מוכנים ומזומנים התאספו ליד ר' תנחום שמיהר לשים את האקווריום במרכז השיש, נטל כוס מים לידי, החזיקה בארשת חשיבות מעל לאקווריום והכריז, "כעת תראו דבר מפליא, נכון שלדגים באקווריום לא חסרים מים. . .? נכון שהם מוקפים מים מכל צידיהם. . .? אבל בכל זאת תראו מה קורה כשאני שופך מכוס המים שבידי לתוך האקווריום". . . ותוך כדי דיבור החל ר' תנחום לשפוך מהכוס לתוך האקווריום, כשהוא מצפה לראות ולהראות לילדיו כיצד הדגים "מְקַבְּלִין אוֹתָהּ בְּצַמָּאוֹן כְּמִי שֶׁלֹּא טָעְמוֹ טַעַם מִים מִימֵיהוֹן". . .

אבל הדגים. . . עושה רושם שהם לא למדו את דברי חז"ל במדרש. . . הם המשיכו לשחות להנאתם בתוך האקווריום כשהם אינם מתייחסים כלל למים שנשפכו זה עתה ונוספו לאקווריום. . .

הילדים לא הבינו מה אביהם בא להראות להם. . . ור' תנחום בעצמו. . . הוא לא ידע את נפשו מבושה וממבוכה. . . הוא ניסה פעם נוספת, אך לשווא, הדגים כלל לא טרחו להתייחס אליו. . .

בצר לו, עשה ר' תנחום את דרכו לרחוב רשב"ם 23 בבני ברק, המגדלור בו התגורר רבינו זצ"ל, ושאלתו בפיו, האם יתכן כי חז"ל טעו חלילה. . .? מדוע הדגים אינם מתנהגים כפי שחז"ל דורשים מהם להתנהג?

השיב רבינו זצ"ל תשובה מפתיעה אשר יש בה מוסר השכל עצום, "דברי חז"ל קדש קדשים, בודאי שכפי שחז"ל כותבים כך בדיוק טבע הדגים!! אולם חז"ל לא דברו על הדגים שחיים באקווריום. . . דגים אלו חיים במושגים מצומצמים!! אין להם אופקים רחבים!! הם אינם משתוקקים בצמאון לכל טיפה חדשה! רק הדגים החיים באוקיינוס, בעלי האופקים העצומים, בעלי המושגים האדירים, רק הם 'כִּיּוֹן שְׂיֹרְדֵת טָפָה אַחַת מְלַמְעֵלָה מְקַבְּלִין אוֹתָהּ בְּצַמָּאוֹן כְּמִי שֶׁלֹּא טָעְמוֹ טַעַם מִים מִימֵיהוֹן'!!". והיה רבינו נאה דורש ועוד יותר מכך – נאה מקיים! הוא שתה בצמאון אדיר, צמאון של דג שחי באוקיינוס אינסופי של מימי התורה הקדושה. "אִישׁ שֶׁהֵלַל בּוֹ, מְקַרָּא, מְשָׁנָה, תְּלַמּוּד, תּוֹסֵפְתוֹת וְאַגְדוֹת".

"אדם כזה", הסביר הבבא סאלי, "מברך" – מוציא מפיו ברכה, 'שהכל נהיה בדברו' – ודבריו מתקיימים אחד לאחד!". כפי שעניי כלל ישראל זכו לחזות ממש דבר יום ביומו אצל רבינו הגדול זצ"ל.

בפרשתנו פרשת שמיני, נקרא אודות סילוקם של בני אהרן ביום חנוכת המשכן - "וַיִּקְחוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן נֹדֵב וְאַבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֵת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה': וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דָּבַר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכְפֹּד וַיִּדָם אֶהֱרֹן: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל מִישָׁאֵל וְאֶל אֶלְצָפָן בְּנֵי עֲזִיָּאֵל דָּד אֶהֱרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם קְרָבוּ שָׂאוּ אֶת אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי הַקֹּדֶשׁ אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה: וַיִּקְרָבוּ וַיִּשָּׂאֵם בְּכַתְּנֹתָם אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דָּבַר מֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן וְלֹאֲלַעְזָר וְלֹאֲלֵתָמָר בְּנֵי רֵאשִׁיכֶם אֶל תִּפְרְעוּ וּבַגְּדֵיכֶם לֹא תִפְרְמוּ וְלֹא תִמָּתוּ וְעַל כָּל הָעֵדָה יִקְצַף וְאַחֲיֵכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשָּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'" (י,א-ו).

מדייק הנצי"ב ב"העמק דבר", הלא בפסוק מודגש "וְאַחֲיֵכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשָּׂרֵפָה וגו'". הדגשה זו היא משמעותית כפי שלמדנו במקום אחר בפסוקים. יש הבדל בין הנכתב בפטירת משה רבינו, לבין הנכתב בפטירתו של אהרן הכהן.

בפרשת חוקת בפטירת אהרן הכהן כותבת התורה הקדושה - "וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גִוַע אֶהֱרֹן וַיִּבְכוּ אֶת אֶהֱרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל" (במדבר כ,כט). ואילו בפטירת משה רבינו כותבת התורה הקדושה בפרשת וזאת הברכה - "וַיִּבְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה בְּעֶרְבֹת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיָּתְמוּ יָמֵי בְּכִי אֲבֵל מֹשֶׁה" (דברים לד,ח).

מבאר רש"י (חוקת שם) - "כל בית ישראל- האנשים והנשים לפי שהיה אהרן רודף שלום ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו". מבאר הרא"ם - "דאם לא כן, מאי שנא הכא דכתיב 'ויבכו את אהרן כל בית ישראל', ומאי שנא גבי משה דכתיב 'ויבכו בני ישראל את משה'".

נמצא אם כן, שגבי נדב ואביהוא שנכתב "וְאֶחֶיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשְּׂרָפָה אֲשֶׁר שָׂרְף ה'", הרי שבא לרבות גם את הנשים. שואל הנצי"ב, היכן מצאנו שנדב ואביהוא היו רודפי שלום ומטילי אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו?

כותב הנצי"ב - "ולא קשיא מידי, דהתם כתיב 'שלושים יום' זהו רבותא גדולה. מה שאין כן כאן היה רק בשעת הוצאה וקבורה, ואין רבותא שיבכו אפילו נשים על גדולי ישראל!! דהיינו כל אדם מישראל, אפילו הפשוט שבפשוטים אמור להרגיש את החלל העצום שנפער בסילוקו של גדול הדור!

אולם מוסיף הנצי"ב ומקשה, תינח אצל משה רבינו ואהרן הכהן התורה מתארת את המציאות שכלל ישראל בכה. אשריהם ואשרי חלקם שזכו והרגישו את החלל העצום שנוותר בסילוקם של הצדיקים. בשונה מכך בסילוקם של נדב ואביהוא, התורה לא מתארת את הבכיה של כלל ישראל, אלא היא מורה ומצווה את כלל ישראל לבכות - "וְאֶחֶיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשְּׂרָפָה אֲשֶׁר שָׂרְף ה'". כיצד ניתן לצוות אדם לבכות, הלא בכי זו התפרצות של רגשות, מי שרגשותיו מתפרצים אשריו, אך מי שאין רגשותיו מתפרצים, וכי יעזור שנדרוש ממנו זאת?

כותב הנצי"ב דבר עצום (ואת דבריו אלו ציטט הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בסיום הספדו על רבינו זצ"ל), וז"ל - "ונראה שבא הכתוב לבאר האיק יבכו במה שכתב 'יבכו את השרפה'. דהכי מיבעי 'על השרפה'. אלא משמעות 'את' כמו 'עם השרפה'. והכי פירושו, מי שיש לו איזה צער ודבר להתפלל ולבכות לפני ה', יבכה באותה שעה שהמת הנעלה מוטל לפניו, כי אותה שעה רצויה להעלות בכיותיו ומבוקשו מפני כבוד שעושה בזה להמת".

בשעתו, כאשר הסתלק מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, שאלו את רבינו בעל ה"דרך אמונה" זצ"ל במה לחזק את הציבור?

השיב רבינו זצ"ל, "יש לומר לציבור, אכן מרן הגרא"ל נפטר, אך תורתו חיה וקיימת". נדמה כי יש לפרש כוונתו, שהנפטר הדגול השאיר אחריו מורשת, ואת המורשת הזאת יש להמשיך! מדרכי הנהגותיו יש ללמוד!

סיפרו כי לפני מספר שנים לקח מאן דהוא את כתב ידו של רבינו זצ"ל לגרפולוג על מנת שיאבחן את התכונות של בעל הכתב. כמובן שלא עדכנו את הגרפולוג למי שייך כתב היד.

הגרפולוג עיין בצורת הכתב במשך מספר דקות ואמר נחרצות, "מימי לא נתקלתי בכתב יד שמעיד על כזו מידה רבה של... בעוד היה נדמה שהמילה הבאה תהיה אחת המילים הבאות - "קדושה", "צדקות", "טהרה", "פרישות" וכדומה... הרי שהגרפולוג אמר "מימי לא נתקלתי בכתב יד שמעיד על כזו מידה רבה של סקרנות!".

מי מאיתנו אינו מכיר אנשים הנוטים למידת הסקרנות?? לכולם יש מידה כזו...!! מה עושים עם מידת הסקרנות? ובכן, יש המתעדכנים בכל המתרחש בכל רחבי העולם... יש המחזיקים ברשותם תמונות המעידות כי ביקרו בכל אתרי התיירות המסקרנים בארץ ובעולם... ויש את רבינו זצ"ל, שמידת הסקרנות לא הניחה לו עד שגמע עוד דף ועוד דף! עוד מסכת ועוד מסכת! עוד מדרש ועוד מדרש!

נקודה שכדאי לכולנו לקחת מדמותו הכבירה של רבינו - זה לא אלו תכונות אופי קבלנו, אלא בעיקר מה אנחנו עושים עם אותן תכונות אופי! רבינו זצ"ל מלמד אותנו כי עלינו לחיות על פי סדר עדיפויות, לדעת להפריד בין עיקר לטפל! לדעת להשקיע בנצחיות! לקחת את הכלים שחנן אותנו הבורא יתברך ולהשתמש בהם על מנת להעפיל למרומי הפסגה!

שנזכה ללמוד ולהידבק במשהו דמשהו מקצות דרכיו, ושיהיה רבינו בעל ה"דרך אמונה" זצ"ל מליץ יושר על כל בית ישראל, ללמד זכות על הדור ששומר שביעית ומדקדק בהלכותיה בזכות חיבורו הגדול של רבינו, ושיביא מהרה משיח צדקנו כדברי חז"ל (סנהדרין צז.) "במוצאי שביעית בן דוד בא", ויבולע המוות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים ונאמר אמן.